

**Széchenyi István Baptista Technikum,
Szakképző Iskola és Gimnázium**

8300 Tapolca, Móricz Zs. u. 8.

HELYI TANTERV

**ÉNEK - ZENE tantárgyból a
GIMNÁZIUM**

9 - 10. évfolyama számára

Érvényes a 2020-2021. tanévtől felmenő rendszerben

Készítette: Óriné Szilvási Anna

2020

Témakörök

1. Zeneművek /Énekes anyag
2. Zeneművek/Zenehallgatási anyag
3. Komplex készségfejlesztés.

1. ZENEMŰVEK/ ÉNEKES ANYAG

ÓRASZÁM: 20 óra

Népdalaink világa

Szerelem

Azt gondoltam, eső esik; Akkor szép az erdő; Bujdosik az árva madár; De sok eső, de sok sár; Hej, rozmaring, rozmaring; Körösfői kertek alatt; Nem úgy van most, mint volt régen; Nézd meg, lányom; Szerelem, szerelem; Szeress egyet, s legyen szép; Szivárvány havasán; Én is voltam, mikor voltam; Hej, révész, révész

Életképek

Annyi nekem az irigyem; Eddig vendég; Éljen a barátság; Én az éjjel nem aludtam; Hej, igazítsad; Irigyeim sokan vannak; Vígán, vígán

Ünnepek

Sok számos esztendőket; Paradicsom mezejibe; Víg volt nekem az esztendő; Szent János áldása; Üdvözlégy, Szent László király; Sok Zsuzsanna napokat

Műzenei szemelvények, és más népek dalai

Szeikilosz sírverse; Splendor Paternae gloriae (Atyának fénye, fénysugár); John of Fornsete: Nyárkánon (Vaskó Andor ford.); Ófrancia kánon: Jertek, jertek, nosza, járjunk táncot!; Farkas Ferenc: Hajnalnóta; W. Byrd: Tavasz – kánon; Ismeretlen szerző: Kék ibolyácska; Budát, ó Hunnia, az török rabolja; Balassi Bálint: Bocsásd meg úristen – protestáns népének; J. Haydn: Erdő mélyén – kánon; W. A. Mozart: Jöjj, drága május; Franz Schubert: A hársfa; Kodály Zoltán: Mikoron Dávid (Psalmus Hungaricus); Old Black Joe- spirituálé; Oh happy day; Ég a város – angol kánon

ISMERETEK

- A zsoltár típusú dallamok jellemzői
- Ugrós és csárdás tánc típusok
- Dallam és szöveg kapcsolata a népdalstílusokban
- Zenei nyelvjáráások, dialektusok jelentése a népzeneben
- A tanult dalok kulturális közegének megismerése
- Különböző korszakok – különböző előadói stílusok a műzenében

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Hallás utáni daltanulással elsajátított magyar népdalok és felismerő kottaolvasással elsajátított műzenei szemelvények éneklése
- Előadói készségük kifejező, átélt, tiszta intonációjú énekléssé fejlesztése?
- A hangszerkísérethez és az éneklő közösséghez való alkalmazkodási képesség fejlesztése
- A dalokban megjelenített élethelyzetek, érzelmi állapotok megértése.

FOGALMAK

Zsoltár típusú népdal, szillabikus, melizmatikus, autentikus, tradíció, átdolgozás, dialektus, Magyar Népzene Tára

TEVÉKENYSÉGEK

- A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés
- A kreativitás támogatása az éneklésnél, táncolásnál
- Éneklés az iskolai kórusban
- Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó előadásokban, projekteknél
- Részvétel a Zenei Világnap alkalmából rendezett iskolai programokban
- A Fejlesztési feladatok és Készségek elnevezésű részben javasoltak alkalmazása

2. ZENEMŰVEK/ZENEHALLGATÁSI ANYAG

ÓRASZÁM: 36 óra

Szerelem, barátság

Azt gondoltam, eső esik; Repülj madár – Sebestyén Márta, Muzsikás Együttes; Orlando di Lasso: Zsoldos szerenád; W. A. Mozart: Don Giovanni - részletek- I. felvonás 8. és 9. jelenet; Beethoven: F-dúr románc; Liszt Ferenc: Szerelmi álmok; G. Bizet: Carmen – Habanera; G. Puccini: Tosca – Cavaradossi, levélaria; R. Wagner: Nürnbergi Mesterdalnokok I. jelenet; G. Verdi: Don Carlos – Szabadság kettős; Bartók Béla: A kékszakállú herceg vára – részletek; Ne menj el

Zeneművek és a történelem

J. S. Bach: Máté passió – részlet 54 számtól -59 -ig

F. Chopin: Forradalmi etűd

R. Schumann –H. Heine: Két gránátos

Kodály Zoltán: Hány János – Felszántom a császár udvarát; Ének Szent István királyhoz

A. Dvořák: Új világ szimfónia – részletek

D. Sosztakovics: VII. szimfónia – részletek

A. Honegger: Jeanne d’Arc a máglyán - részletek

Zeneművek és az irodalom

F. Schubert – J. W. Goethe: Margit a rokkánál
S. Prokofjev: Rómeó és Júlia – lovagok tánca
Carl Orff: Carmina Burana – In taberna
Kocsár Miklós – Nagy László: Csodafiú - szarvas
Kodály Zoltán- Weöres Sándor: Öregek

Életképek

Ugrós és csárdás dallamok – válogatás revival népzenei felvételekből
J. S. Bach: D-dúr szvit – Gavotte, Menüett
Joseph Haydn: Évszakok – Szüreti kórus
L. van Beethoven: IX. szimfónia – IV.tétel
M. Ravel: Bolero
Johann Strauss: Éljen a magyar - polka
Kodály Zoltán: Galántai táncok -részletek
Cl. Debussy: A tenger – részlet, az 1. vázlat
I. Stravinsky: Tűzmadár – részlet, a mű kezdete
G. Gershwin: Egy amerikai Párizsban -részlet
Bartók: Béla: Cantata Profana - részletek
Kodály Zoltán - Arany János: Csalfa sugár,
Farkas Ferenc: Furfangos diákok - részlet
Kurai József: Estéli nótázás

Régi muzsika kertje

Szeikilosz sírverse
Missa de Angelis – Kyrie
Dufay: L’homme arme mise - Kyrie
G. P. Palestrina: Sicut cervus
Mozart: Esz-dúr zongoraverseny K. 271 "Jeunehomme" II. tétel - részlet

Szemelvények a magyar zenetörténetből

Esterházy Pál: Harmonia caelestis – részletek
Liszt Ferenc: Esz-dúr zongoraverseny – I. tétel
Erkel Ferenc: Bánk bán –Keserű bordal, Hazám, hazám
Bartók Béla: Concerto – II. tétel, Párok játéka
Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus- részletek
Szokolay Sándor: Ima, rontás ellen
Kurtág György: Játékok – részletek
Ligeti György: Hungarian rock

ISMERETEK

- A hallgatott zeneművek zenetörténeti és főbb műfaji jellemzőinek azonosítása
- A zeneszerzők helye a különböző zenetörténeti korokban
- Az adott zenemű történelmi, irodalmi és kultúrtörténeti vonatkozásainak megismerése
- A zeneművekben megfogalmazott gondolatok társítása hangszerelési, szerkesztési megoldásokkal, kompozíciós technikákkal, formai megoldásokkal

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- A tanulók kreatív képzeletének fejlesztése változatos motivációs technikákkal, a zeneművek nyújtotta lehetőségeket kihasználva
- A zeneművek gondolati tartalmát kifejező eszközök felismerésére, átélésére és értelmezésére alkalmas képességek kialakítása
- Egy-egy zeneszerzőre jellemző alkotói sajátosságok felismerése
- Hosszabb, összetettebb koncentrációt igénylő zenei anyag befogadásának képessége
- Összefüggés felfedezése a zenei stíluskorszakok és a történelmi események, irodalmi alkotások között
- A zeneművekről történő önálló véleményalkotás képességének kialakítása

FOGALMAK

Vokális műfajok, gregorián, recitativo, korál, kyrie, passió, dalciklus, duett, motetta, etűd, hangfűrt.

TEVÉKENYSÉGEK

- Részvétel hangversenyeken
- Élménybeszámoló készítése a hallott hangversenyek kapcsán
- Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához
- Zeneművek zenetörténeti rendszerezése
- Koncertfilm megtekintése
- Kiállítás megszervezése híres magyar zeneszerzőkről, zenekarokról, előadóművészekről, zeneművekről, koncerthelyszínekről
- A lakóhely zenei emlékeinek összegyűjtése, megtekintése
- Kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről
- Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről
- Kiselőadás a hangszerekről (megszólaltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával)
- Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata

3. KOMPLEX KÉSZSÉGFEJLESZTÉS

ÓRASZÁM: 12óra

ISMERETEK

- A korábban tanult ritmikai, dallami ismeretek frissítése, elmélyítése, alkalmazása
- A törzshangok és a módosított hangok szerepének ismerete
- A zenetörténet jellegzetes műfajainak ismerete

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Részvétel közös kreatív zenélési formákban, a zeneművek befogadásának előkészítéséhez
- A többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével a többirányú figyelem, a hallás, az intonációs készség fejlődése
- Gyakorlat szerzése a felismerő kottaolvasásban
- A zenei formaérzék fejlesztése

FOGALMAK

Minden korábban szereplő fogalom.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával
- Ritmikai játékok
- Zenei kérdés, válasz rögtönzése
- Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése

A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása a hangközök és egyszerű harmóniak megfigyelésének és meghallásának gyakorlása.

A tantárgy értékelési rendszere

A tanulók minősítése érdemjeggyel, osztályzattal történik a tantervi követelményekhez viszonyítva a ténylegesen elért eredményeket.

Az ismeretek számonkérésének formái:

- **Témazáró dolgozat** – egy adott témakör lezárását, ellenőrzését jelenti.
- **Témaközi dolgozat** – nagyobb témakörök esetén a témazáró dolgozatot megelőzően, részellenőrzésként írjuk meg.
- **Szóbeli felelet** – egy-két óra anyagából történik a számonkérés.
- **Írásbeli felelet** – egy-két óra anyagából történik a számonkérés.
- **Órai munka** – tanórán végzett tevékenység értékelése.
- **Szorgalmi feladatok** – plussz munkáért adott érdemjegy.
- **Házi dolgozatok, projektmunkák** – a feldolgozásra kiadott téma értékelése előre meghatározott szempontok alapján.

A félévi és az év végi érdemjegyek meghatározásakor súlyozottan vesszük figyelembe a témazáró dolgozatok érdemjegyeit (2-szeres súlyú jegyek).

A témaközi dolgozatok, szóbeli- és írásbeli feleletek, órai munkák, házi dolgozatok, projektmunkák érdemjegyei 1-szeres súlyozásúak.

A szorgalmi feladatok milyenségétől függ, hogy milyen módon történik az értékelés: lehet kisjegy, illetve felelet értékű nagyjegy is.

Az írásbeli dolgozatok esetén érvényesülni kell a fokozatosság elvének, szerepelnie kell benne minimum szintű feladatnak is, hogy minden tanulónak legyen esélye az elégséges jegy megszerzésére.

A **minimum szint** (elégséges) eléréséhez **41%**-ot kell a tanulónak teljesíteniük, a **közepes szint** alsó határa **56 %**, a **jó** érdemjegyé **71%** , a **jelesé** **86%**.

41 % alatt elégtelen az érdemjegy

az elégséges (minimum) szint eléréséhez 41%-ot kell a tanulónak teljesíteniük

a közepes szint alsó határa kb. 56%

a jó érdemjegyé 71%

a jelesé 86%

Félévkor, illetve év végén az osztályzatokat hat tizedtől kerekítjük felfelé.

A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK SZABÁLYAI

Iskolánkban az alábbi tanulmányok alatti vizsgákat szervezzük meg:

- osztályozó vizsga

- javítóvizsga

Az osztályozó és javítóvizsgák követelményeit az iskola ének-zene helyi tantervében szereplő követelmények és tananyagtartalmak alapján határozzuk meg, és az alábbiak szerint értékeljük:

Osztályozó vizsga

A VIZSGA RÉSZEI	IDŐTARTAMA	SZÁZALÉKOS
ÍRÁSBELI	60 perc	60 %
SZÓBELI	10 perc	40 %

A vizsga értékelése

ÉRDEMJEJEGY	SZÁZALÉKOS HATÁROK
Jeles (5)	86 %-tól 100 %-ig
Jó (4)	71 %-tól 85 %-ig
Közepes (3)	56 %-tól 70 %-ig
Elégséges (2)	41 %-tól 55 %-ig
Elégtelen (1)	40 % és alatta

Javítóvizsga

A VIZSGA RÉSZEI	IDŐTARTAMA	SZÁZALÉKOS
ÍRÁSBELI	60 perc	60 %
SZÓBELI	10 perc	40 %

A vizsga értékelése

ÉRDEMJEGY	SZÁZALÉKOS HATÁROK
Jeles (5)	86 %-tól 100 %-ig
Jó (4)	71 %-tól 85 %-ig
Közepes (3)	56 %-tól 70 %-ig
Elégséges (2)	41 %-tól 55 %-ig
Elégtelen (1)	40 % és alatta